

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articole și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concure, inserțiuni și taxe de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oras și comitat Nr. 266.

Nr. 1990/1914.

Ioan,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orăzii Mari, Ienopolei și al Hălmagiului, precum și al părților adnexate din Bănatul-Timșan.

Iubitului cler și popor și iubiților deputați ai Sinodului nostru eparhial: dar și îndurare dela Dumnezeu Tatăl, și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierească!

Cu provocare la §§-ii 89 și 90 din Statutul-Organic, convocăm Sinodul nostru eparhial ordinar al diecezei Aradului la biserica Noastră catedrală de aici pe

Dumineca Tomii, adecă 13/26 Aprilie

a. c. orele 9 dimineața, în care zi, după săvârșirea serviciului divin, la care se invită toți domnii deputați, va urmă deschiderea Sinodului în sala mare a Seminarului diecezan.

Ceeace se aduce la cunoștința tuturor P. T. D. deputați spre știre și orientare.

Arad, la 26 Martie (8 Aprilie), 1914.

Al tuturor binevoitor

Ioan J. Papp m. p.

Episcopul Aradului.

Notă. Îndatorați prin concluzul Nr. 44 al Sinodului eparhial din 1901, aducem la cu noștința Domnilor deputați sinodali, că nici un concediu nu se acoardă fără de cuvenita motivare și dovadă a cererei de concediu, urmând a se procede în caz contrar întru toate conform ultimelor dispozițiuni din §. 59 al Regulamentului afacerilor interne.

O declarare de războiu.

Numele lui Oscar Jászi este binecunoscut la noi. Sociolog de profesiune, lucrează cu mare aparat științific și de un liber cerc de mișcare ce-i asigură poziția și legăturile lui sociale. Ziarele noastre îl reproduc și popularizează între români ca pe apărătorul drepturilor omenești. Aceasta popularizare i-a format și un cerc de aderență între intelectuali noștri, care adeseori trece în delirul Oscar Jászian. Fără îndoială e sugestiv aceea ce spune în conferințele și în »Világ« ziarul său de propagandă, anume că șovinismul supremației de clasă este o primejdie pentru țară, pe care o duce la bancrotă, de care poate fi însă mântuită numai prin democrație care recunoaște drepturile de limbă și de existență a tuturor popoarelor din țară. În dosul acestui glas sirenic cu care chiamă la sine naționalitățile, e procesul de estirpare a bisericilor. Poporul trebuie emancipat de sub influința bisericilor zice amicul libertăților, și contopit în sufletul universal al democrației. Fie român și fie în bună stare, dar cu sufletul să fie al nostru al democrațiilor, cari îi dăm cultura noastră universală. De Dumnezeu nu e lipsă aici, căci nu suntem noi destui de Dumnezei ai minții? La ce credință când aici e libera cugetare care pe fiecare-l face ca pe un Dumnezeu? La ce biserici preamăritoare de Dumnezeu când aici sunt logele francmazonie preamăritoare de oameni?

Propaganda aceasta antireligioasă cuprinde teren și între noi. Sunt oameni cari nu văd dosul surpării, ci numai fațada naționalistă a Babilonului modern. Un naționalism care nu este al nostru, ci o parte din sufletul universalismului cosmopolit.

Învățăceii lui Oscar Jászi, Reuniunea învățătorilor din Budapesta au ținut în zilele trecute o mare adunare. În aceasta adunare s'au declarat pentru statificarea învățământului poporal și eliminarea studiului religiunii din școală. Să nu fie admise dar în țară decât școli de stat în cari să nu se propună însă religiunea, ci să se lase familiei, dacă cineva chiar are plăcerea de a-și crește copilul în spirit religios să și-l crească însuși acasă.

Guvernul însuși s'a speriat de acest curent și se zice că ar fi dat ordin ca să nu se admită discuția acestor două teme în reuniunile învățătoarești provinciale.

Dl Oscar Jászi însă ia în apărare pe învățăceii săi. În Nr. 82 din »Világ« iscălește primul »Hadüzenet« (declarație de război) pentru statificarea învățământului primar și eliminarea învățământului religiunii din acel învățământ statificat. Ridică în slavă reuniunea învățătorilor din Budapesta și provoacă la ducerea agitației acesteia și în reuniunile provinciale și în contra ordinelor ministeriale, războiul pentru estirparea școlilor confesionale și scoaterea religiunii din viața publică.

Monstruositatea aceasta o numește »*magyar liberalismus*« (liberalism maghiar), care s'a manifestat și în primul congres didactic din 1848, sub ministerul Eötvös apoi sub a lui Wlassics. Acum, zice dl Jászi »este evident bancrotul moral și material al învățământului confesional« Mai departe că Guvernul a luat în anul trecut aproape 6 milioane coroane pentru regularea dotației învățătorilor nestatificați, în acest chip se susține pe banii statului înapoierea culturală a școlii confesionale și pendența ei de biserică. Rezultatul acestor școli confesionale subvenționate de stat, între altele, este și »papidemagogia a nemzetiségi periferiákon« (demagogie popească în periferiile naționaliste).

Intr'altele dl Jászi combate maghiarizarea prin școli, las' să se propună românește și în școlile de stat numai religiunea să fie scoasă din școli și din sufletele oamenilor. Aceea să nu existe pentru că ia ține, după dânsul, în întunecime sârmanul popor, pe care dl Jászi vrea să-l scoată de sub influința popilor.

Aplaudați amicilor comedia ce o face dl Jászi din cele mai sfinte sentimente ale noastre! Unde sunt aceia cari primesc naționalismul lui Oscar Jászi distrugător de biserică? Să fie între noi atari? Nu credem, ci credem că mulți dintre intelectualii noștri sunt induși în rătăcire de fațada naționalistă a dlui Jászi în dosul căreia sunt tunurile îndreptate la temelii naționalității noastre, care este biserică. Din aceasta sursă par'că a resunat și lozinca aruncată în timpul din urmă în opinia publică românească, că jos cu popii. Spiritul lui Oscar Jászi iar nu păcatele închipuite ori mai bine zis falș atribuite preoților, s'a manifestat atunci.

Dl Jászi vorbește în numele științei atunci când lansează antiteza dintre cultură și religiune. Dar uite, adevăratul suflet mare ce poartă în sine: Wilhelm Roscher, întemeietorul economiei naționale de astăzi, care a fost profesor la universitatea din Lipsca între anii 1848—1894,

ținând cursuri în decursul celor 90 de semestre și având în total 35.000 elevi, între cari a avut fericirea a se numera și autorul acestui articol — a scris odată cuvintele: »Eu mă rog lui Dumnezeu să fie în veci educatorul meu«. Ideile morale, cari l-au călăuzit în decursul activității sale îndelungate, și le-a cuprins în scrierea: »Ideile spirituale ale unui economist național«, pe care, conform dorinței sale, a publicat-o fiul său, directorul ministerial Roscher, după moartea tatălui său. În această scriere se găsește și o rugăciune, pe care savantul profesor o rostește în taină scurt înainte de-a-și deschide cursurile în fiecare semestru. Rugăciunea e următoarea: »Iubite Părinte ceresc, nu știu de-mi vei da mulți ori puțini ascultători. Mă rog însă ca, dacă astăzi voi găsi puțini ascultători, să-mi dai ajutorul Tău ca să nu mă descurajez și ca pentru puțini să fiu tot atât de mulțumitor, ca și pentru mulți. De voi avea însă mulți ascultători, nu mă lăsă ca aceasta să mă seducă la trufie. Fă, ca lucrurile adevărate și bune ce le voi spune în lecțiile mele, să prindă rădăcini în suflete și să aducă roade, iară cele neadevărate să provoace obiecțiuni și astfel, între toate împrejurările, împărăția Ta, a binelui și a adevărului, să crească în mine însumi și elevii mei«. Toată activitatea sa și-a considerat-o Roscher ca o slujbă a lui Dumnezeu. Un teolog s'a exprimat, că despre cuvintele Domnului: »Nu numai cu pâine va trăi omul«, el n'a auzit pe nimenea vorbind cu atâta putere și pătrundere, cum a vorbit Roscher«.

Ce este tinerul docent din Cluj pe lângă acest mare reprezentant al culturii? Răspundă aderenții lui. Noi cunoaștem puterea civilizatorică a religiunii și știm că fără de ea nici nu este cultură, decât sălbăticii, cum este declarația de război a dlui Oscar Jászi.

Mâna Sfântului Ierarh Nicolae.

— Urmare și fine. —

Aceștia au adus moaștele sfântului în Italia de sud, în orașul Bari, unde poporul și credincioșii le-au primit, în ziua de 9 Mai, acel an, cu mare evlavie și pietate sacră.

Și de atunci, aci în acest oraș sfintele moaște ale Ierarhului Mirelor dela Lichia se păstrează în biserică sfântului slăvitului întâiului mucenic și arhidiacon Ștefan, până în ziua de astăzi.

Astfel locul de închinăciune dela Mira Lichiei, unde sfântul păstorise, unde se afla și se păstrau cu mare pietate sacră mormântul și sfintele moaște ale sfântului, s'a strămutat la Bari, micul orașel de pe malul mării Adriatice, între Ancona și Brindisi.

Aci în acest orașel Bari, în Italia, sfintele sale moaște au atras de atunci, toată mulțimea pioasă de închinători, și o atrage până în ziua de astăzi,

O biserică măreață, chiar monumentală, este templul în care se păstrează cu sfințenie și pietate sfintele moaște ale marelui ierarh al Mirelor Lichiei. Aci vin credincioși pioși din toată lumea spre a le venera și a se închina sfântului.

Cine poate spune câți credincioși pioși, câți doriți de a venera sfintele sale moaște, îndemnați de pietate și căldura credinței, n'au mers și nu merg la Bari, așa cum mergeau la Mira Lichiei?

Așa precum se duceau la Mira Lichiei, cei din apropiere și cei din departare, așa s'au dus în decursul veacurilor și se duc, până în ziua de astăzi, la Bari, spre a se închina sfântului și a dobândi prin rugăciunile lor, milă și ajutor dela Dumnezeu, cel ce se proslăvește prin alesul său.

Mare eră mulțimea credincioșilor ce mergeau la Mira Lichiei, să se închine sfântului când moaștele sale se păstrau acolo în mormântul cel săpat în marmură. Această mare mulțime de închinători, unită de sigur cu o pietate sacră, a ispitit mai întâiu pre Venetieni, să cerce a ridică de acolo sfintele sale moaște. Ea a ispitit, mai în urmă pe corăbierii dela Bari, cari au și reușit a le lua și a le aduce aci. Și astfel, precum odinioară eră Mira Lichiei, așa dela veacul al XI Bari, s'a vestit în toată lumea, ca locul cel sfânt de închinăciune, unde se păstrează moaștele făcătoare de minuni ale sfântului ierarh Nicolae, păstorul cel mare, sfânt și vestit dela Mira Lichiei.

Acestea zise, să venim la întâmplarea minunată căreia se datorește faptul că sf. noastră Biserica Română are, în biserica sf. Gheorghe din București, mâna sf. Ierarh Nicolae.

Între cei ce au fost însuflețiți și încălziți de credința și pietatea sacră d'a merge la Bari să veneraze pe sf. Nicolae și să se închine sfintelor sale moaște, a fost, în veacul al XV și un cleric român; după unele tradițiuni diacon, după altele paraclisier. Unii spun că el ar fi fost de origine grec, fapt însă care un se poate adevări.

Legenda că ar fi fost grec de origină cel ce a adus mâna sfântului provine din fatul că foarte credeau că ea a fost adusă în timpul egumenilor greci. Ceea ce este cu desăvârșire inexact.

D'asemenea această legendă a mai provenit și din faptul că una din cele două cutii de argint în care se păstrează mâna sfântului, și anume cutia cea mare, a fost făcută, precum se vede din inscripția ce poartă pe ea, de un oare-care paharnicul Politimos, grec de origină, precum îl arată numele¹⁾. Însă această cutie, se vede că este făcută târziu, de sigur din evlavie și pentru siguranță, spre a se păstra în ea cutia cea mică de argint suflată cu aur și lucrată foarte artistic, acea cutie care a fost făcută dela în ceput, ca în ea să se păstreze mâna sfântului ierarh ferecată în aur și împodobită cu pietre scumpe.

Dar despre aceasta nu există nici o altă dovadă. Așa în cât rămâne că el a fost Român. Numele său însă este până astăzi necunoscut.

Acesta mergând la Bari spre a se închina la sfintele moaște ale sfântului, a rămas mai mult timp acolo, și simulând cea mai mare evlavie, făcea tot felul de ascultări la biserica sf. Ștefan, unde se păstrau sfintele moaște ale ierarhului.

Dacă în acest timp, sau dela început a venit cu intențiunea spre a lua o parte din sf. moaște ale ie-

¹⁾ Această inscripție pe cutia cea mare, este în limba greacă. Ea cuprinde cuvintele: *făcută de robul lui Dumnezeu, paharnicul Politimos, care după nume se vede că eră grec de origină.*

rarului, cine poate ști sau spune acest lucru, când nu se cunoaște nimic scris în această privință. Faptul cert este, că el a imitat pe corăbieri. El a imitat pe neguțătorii Italiani, din anul 1087, cu simpla deosebire că, aceia deschizând și stricând mormântul sfântului dela Mira Lichiei, au luat mai întreg trupul său, acesta însă a luat numai mâna sa dreaptă. Și într'o bună dimineață, s'a făcut nevăzut cu ea, întocmai ca și aceia, când au luat sfintele moaște ale sfântului ierarh.

Lucrul s'a aflat foarte de grabă de cei ce păzeau sfintele moaște ale sfântului la Bari așa cum s'a aflat și la Mira Lichiei; dar eră prea târziu. Clericul îngrijise să fie în siguranță pe o corabie care pornise deja. Astfel el a luat mâna sfântului și aducând-o în Țară a încredințat-o Mitropolitului Terii²⁾.

Domn în Țară pe atunci eră marele Voievod Mihai Viteazul, care convingându-se de adevăr, a poruncit Mitropolitului său iubit Eftimie, carele păstorea atunci sfânta Biserică a Ungro-Vlahiei, să îngrijească ca acest scump și sfânt odor al bisericeii, să fie ferecat în aur și împodobit cu pietre scumpe.

Zis și făcut. Porunca domnească s'a adus la îndeplinire, și astfel s'a făcut podoaba de aur înfrumusețată cu pietre scumpe de mărgăritare și safire, cu filigrane în aur și degetele lucrate ajur, podoaba în care se află sfânta mână a Ierarhului. Pe această îmbrăcăminte se află următoarea inscripțiune slovenească, pe care a avut deosebita bunătațe a mi-o transcrie și traduce amicul meu, d. profesor Ștefan Nicolaescu dela Arhivele G-le ale Statului

Îată această inscripție:

† Această mână a sfântului Nicolae au ferecat-o cu aur Domnul Io Mihail Voievod și Doamna Stanca și fiul lor Io Necula Voievod, în anul 7108²⁾. Is(pravnic)³⁾ Mitropolitul Eftimie.

Aceasta este fericita împrejurare căreia se datorește faptul că sfânta noastră biserică are de trei sute și mai bine de ani mâna sfântului Ierarh Nicolae.

Când și prin ce împrejurare a ajuns ca acest sfânt odor sacru să se păstreze în Biserica sf. Gheorghe nou, n'am găsit nimic scris, și nici un fel de tradițiune orală. De sigur numai vechile inventare ale acestei sfinte biserici și ale Mitropoliei, pot lămurii lucrul, și pot da, de și sigur și alte lămuriri asupra acestei prețioase și scumpe dobândiri, ale unui atât de însemnat odor bisericesc care trebuie a se cunoaște de toată suflarea pioasă și cuvioasă a Românilor. El trebuie a se venera după cuviință, căci este mâna marelui Ierarh Nicolae al Mirelor Lichiei, pe care creștinătatea întreagă îl are în deosebit respect și venerațiune, ca pre un sfânt al Bisericeii Ecumenice. Mai mult chiar pre el îl cinstesc în părțile Răsăritului și neamuri necreștine. Autorul acestor rânduri vizitând Orientul a văzut corăbii turcești purtând numele ierarhului Nicolae, și sfânta sa iconă în ele.

Îată dar ce odor sacru și sfânt posedăm.

„Bis. Ort. Rom.“

Dr. Drag. Demeirescu.
mare nomofylax.

²⁾ De atunci cei dela Bari au luat toate măsurile ca nimeni să nu se mai poată apropia de moaștele sfântului. Închinătorii toți dela distanță îl privesc și se închin lui, invocând mila și ajutorul său.

³⁾ Anul dela creațiune 7108, este anul 1600 dela Cristos.

³⁾ Cuvântul „is“ din inscripție este, după explicarea d-lui Nicolaescu prescurtat din ispravnic și înseamnă a adus la îndeplinire. De unde rezultă că ferecarea în aur a sfintei mâni a ierarhului s'a făcut după porunca domnească, sub îngrijirea Mitropolitului Terii Eftimie.

Alcoolismul.

Un studiu de Dr. G. Gruber.

I.

Privire asupra istoriei băuturilor spirtoase și alcoolismului

Prin alcool se înțelege un corp chimic pe care îl întâlnim ca element îmbătător în toate băuturile căpătate prin fermentare, adică în toatele așa zisele băuturi spirtoase. Alcoolism e o numire cuprinzătoare pentru toate acele vătămări de cari suferă omenirea, datorită consumării necumpătate a băuturilor spirtoase, vătămări trupești, sufletești și morale. Indeletnicirea cu urmările alcoolismului e una din problemele istoriei culturale. Din pricină însă că cercetarea științifică a acestor urmări abia în veacul trecut a început, nu s'a făcut până astăzi încercarea să se dea o descriere istorică generală a alcoolismului la toate popoarele pământului în măsura în care trebuie să fie luată în seamă de istoria culturală. În schimb avem descrieri răslețe ale năravului băuturii la deosebite popoare civilizate. Cu toate că spiritul care însuflețește aceste lucrări istorice își înțelege sarcina cu desăvârșire altfel decât noi, cari privim în consumarea băuturilor spirtoase în deosebi vătămările aduse, totuș din ele învățăm multe despre felul, întinderea și puterea de otrăvire a acestor băuturi.

Etnografii au susținut odată că orice popor, îndată ce s'a ridicat puțin din starea sălbatică cea mai înnapoiată și a îmblânzit dobitoace pentru trebuințele gospodăriei și s'a folosit de produsele lor, a și ajuns la ideea unei băuturi spirtoase, bunăoară, la laptele fermentat. Dar, cu toate că și astăzi, popoare cari stau pe o treaptă culturală inferioară mai pregătesc băuturi mai mult sau mai puțin spirtoase din lapte (mongolii), din must de palmier (negrii), din piper (insulanii polinezieni), știm totuș că pe întinsa mare a neamurilor mai stăruiesc insule, pe cari deși a înflorit o cultură, e adevărat că primitivă, cu toate acestea alcoolismul e necunoscut. Dar nevinovăția naturală a unor așa popoare dă îndărăt când vine în legătură cu oameni cari stau pe o treaptă culturală mai sus, dă îndărăt și e nimicită; nimicită mai cu seamă de mijloace de petrecere primejdioase dintre cari cel mai stricător e alcoolul. Dovadă covârșitoare istoria indigenilor Americii și Africii, cari au fost răpuși de mulțori în triburi întregi, de înaintarea neîncetată a rachiului. Dar și istoria acelor popoare cari au fost chemate să suie până la treptele culturale cele mai de sus, de pildă istoria Greciei și a Romei dau mărturie de puterea grozavă a alcoolului.

Dacă urmărim drumul făcut de civilizație, dela răsărit spre apus, dăm de trei feluri mai însemnate de băuturi spirtoase: bere, vin și rachiu.

Prin bere se înțelege extrasul supus unei fermentări parțiale din tot felul de grâne, ca: ovăs, meiu, grâu, dar mai ales orz, al cărui gust e îndreptat cu felurite adausuri, în deosebi cu substanțe tanine (scoarțe de stejar, hemeiu).

Vin este mustul de strugure care fierbe în voie.

Rachiul este o băutură dobândită prin distilarea unui material care cuprinde dinainte alcool și care are mai mult alcool decât berea și vinul.

Bere s'a băut și în Egipt. Dar fabricarea ei, care s'a desăvârșit abia în veacul al XIX-lea, se deosebea cu totul de cea de astăzi, cu toate că în unele locuri s'a pregătit încă de mult bere tare. Se făceau grămadă grânele sfărmate se udau și se coceau ca „pâine“.

Aceste pâini se frământau în apă și se lăsau să fiarbă, să fermenteze. În chipul acesta luă naștere o băutură slabă, căreia i se dă poate un gust mai bun prin ingredientele. Aceasta se poate vedea și astăzi, în ținuturi ca Sudanul și Rusia de miazăzi, unde s'a păstrat încă o fabricare primitivă asemănătoare a berii. O astfel de bere cuprinde un procent relativ mare de substanțe hrănitoare, pe lângă o parte foarte mică de alcool. Avem motive să credem sigur, că multe din așa numitele „beri de casă“ pregătite în Germania în evul Mediu și la începutul timpurilor moderne aveau o compoziție asemănătoare. Cu toate acestea și în Egipt se pomenește de un abuz de bere, despre cari spun dese-nuri în morminte și foi de papirus, și în cari dese-nuri se ivesc și semnele trupești ale unui alcoolism acut, cronic. Un fapt interesant din istoria culturală a Chinei e că pe la anul 2000 înainte de Hristos s'a născocit pregătirea unui vin de orez, pe când vinul de struguri a fost găsit mai târziu. Cu toate opreliștile numeroase, vinul de orez s'a păstrat până în zilele noastre, ca Sancier la chinezi și Sake la japonezi. Față de opiu, vătămările pricinuite de acest vin de orez trebuie să fi fost mici, mai ales dacă avem în vedere China, a cărei tradiție osândeă din cea mai veche vechime vinul.

Vinul s'a întins peste tot, mai întâi în Grecia. Legile lui Dracon și ale lui Solon ocroteau cu grije podgoriile. Vinurile se beau acolo de cele mai multe ori amestecate pe jumătate cu apă. Din Grecia se trăgea metoda să se amestece unele musturi înainte de fierbere cu apă de mare, metodă arătată mai târziu de Cato ca foarte potrivită pentru pregătirea ieftină a unui vin de țară. Și atunci se știa să se facă mai gustos vinul prin amestecul de vinuri deosebite, parfumându-l sau chiar dregându-l și falsificându-l, mai ales când obiceiurile bătrâne, cumpătate, au fost din ce în ce mai mult înlocuite de necumpătarea crescândă din vremea lui Pericle și de după el, și în deosebi din timpul robiei romane. Se cunoșteau și tot felul de urmări ale abuzului de vin, și femeile tinere erau sfătuite să nu bea vin peste măsură, iar soții să nu aibă legături cu soțiile lor beți fiind, dacă nu vor să capete copii degenerați și aplecați la necumpătate. Față de Greci, la urma urmei cumpătați, se pare că neamurile de mai la miazănoapte, parții, macedonenii, bizantinii, ilirii și sciiții, se cam întreceau. „A bea ca sciiții“ înseamnă să bei strașnic, să te imbeți. Și dacă urmărim istoria lui Filip și a lui Alexandru-cel-Mare, regi ai Macedoniei, dobândim temeuri cari cântăresc greu în sprijinul acestei păreri. Romanii, în timpul republicii, erau un popor foarte cumpătat. Ei cunoșteau puterile vătămătoare cari zac în vin, și opreau prin lege pe femeile să-l bea. De pe vremea lui Cato cel bătrân, însă, patima crescuse odată cu bunăstarea și cu întinderea împărăției. În zadar căutară legile împotriva cheltuelilor mari și deosebite pedepse să înlăture luxul și necumpătarea. Pe vremea împăraților, ospețele destrăbălate și chefurile bogățiilor erau lucruri obișnuite. De aceea Plinius poate să numere un șir de vătămări morale și trupești principale de beție. Horațiu, negreșit și el un băutor de vin, să vorbească despre rândueli de băutură nebunești. Chiar creștinismul, care s'a ocupat în teorie cu acest păcat, n'a rămas neatins de el în practică, precum se vede dintr'un raport al lui Novatian. Necumpătarea romanilor, cărora de mult nu le mai ajungea vinul amestecat, adică îndoit cu apă, avea nevoie de o anumită dietă ca să poată birui cele mai ueplacute urmări ale mâncări și băuturii peste măsură.

Dar, în loc să se mai înfrâneze, cum ni s'ar părea firească, rânduirea felului lor de viață, însemnă să întrebuințeze de obicei un mijloc mecanic ca să verse. În destule rânduri ei își ușurau stomacul, numai ca să fie în stare să înghiță numai decât iară mâncări grele și băuturi tari. Nu ne miră că veștile despre asemenea degenerare coincid cu căderea împărăției romane. Puterea Romei scadea și nu mai putea să se împotrivescă popoarelor barbare proaspete cari coborau din miază-noapte.

Galii au deprins cultura viței de vie dela romani, iar germanii dela gali. Cu toate acestea, celții germani se pricepeau să pregătească încă mai dinainte un must fiert de orez, o bere care nu plăcea romanului cu gusturi subțiri. În unele ținuturi ale Germaniei se bea și hidromel, apă cu miere, fermentată, căruia i-se puteau adăuga tot felul de buruieni.

Rămășițe ale acestor obiceiuri s'au păstrat până în evul mediu, ele se oglindeau în îndatorirea călcașilor să dea mănăstirilor și stăpânilor pe lângă ceară și miere, care se întrebuință în locul zahărului, dar și la pregătirea alcoolului. Tot mai mult s'a întins în Galia cultura viței de vie. Și cu toate că o ordonanță a împăratului Domițian în anul 92 și, cu mult mai târziu, o lege a regelui Carol al IX-lea (în anul 1566, după un rău an, rău pentru grâne, pricinuit se pare de lăsararea cu ușurătate în părașinire a ogoarelor), a mărginit mult întinderea podgoriilor, totuși Franța era și în evul mediu țara vinului între țările pământului și a rămas până astăzi. Dar patima băuturii a robit-o abia în timpurile mai noi, așa că în această privință a întrecut pe germani, cari aveau odinioară indoielnică faimă să fie cei mai strașnici băutori.

„Antialcoolul“

CRONICA.

Oameni religioși. Emile Boutroux, profesor și filosof din cei mai iluștri ai Franței, în urma unei călătorii, pe care a făcut-o în America de Nord scrie: »O lature vrednică de cercetat a sufletului American este purtarea lui față de religie. »Această purtare este mai mult decât îngăduitoare: ea este vădit simpatică. »De altfel, fiecare își are biserica sa. Ba încă o mulțime de catolici, cari nu-și îndeplineau în Europa datoriile lor religioase, se duc la biserică în America, unde religionea este mai ales morală și practică, dogmatismul ne având acolo mare importanță«. »Mă plimbam, la Washington, cu tren deschis. Călăuza mea îmi arată rând pe rând absolut toate bisericile, la cari mergeau persoanele iluștre: Aici este casa de închinăciune a domnului cutare aici a renumitului cutare etc«. »Am auzit spunându-se că între lumea veche și lumea nouă e mai mare depărtarea morală decât depărtarea materială. Poate că e adevărat«. Mai departe, un bun prieten care a plecat într-o călătorie mai lungă, îmi comunică între alte impresii și următoarea: »În cupeul, în care călătoream patru persoane, se află între noi și un evreu. Când s'a

luminat de ziua, eu mam dus în odaia de toaletă și m'am spălat, iar după mine îndată s'a dus și ovreul. După ce s'a întors în cupeu ni-s'a adresat cu rugarea în nemțește, să-i dăm voie ca să-și facă rugăciunea de dimineață. S'a luat apoi lucrurile ce le au ei la rugăciune și întors spre fereastră, stând în picioare, a început să rostească în șoaptă rugăciunile prescrise de ritul religiei sale. În momentul acela simțindu-mă umilit în fața aceluia ovreu evlavios, care era pătruns de emoțiile adânci ale rugăciunii, m'am întrebat: Doamne, când se va ridica în sufletele noastre, ale creștinilor, puterea morală la acel nivel, ca ori unde și între ori și ce împrejurări ne-am afla, să ne împlinim cu evlavie datorințele noastre creștinești, plecându-ne genunchii și înălțându-ne dimpreună cu mâinile, inima și sufletul spre Tatăl cel ceresc, precum au curajul moral să o facă aceasta ovreii?!« Sunt americanii și jidanii aceștia analfabeții confesiunilor? domnule Oscar Jászai.

Limba românească în Basarabia. — Ziarul Moldovenească din Basarabia „Luminătorul“ scrie următoarele în privința limbii românești în bisericile din Basarabia: »Se știe chestia aceasta a fost adusă înaintea Sinodului, care a hotărât: Dacă la mănăstirea Baltă, unde se știe că a stat Inocențiu, un călugăr răsvrătit, se vor aduna mulți moldoveni, și între preoți și călugări nu se vor găsi cunoscători ai limbii moldovenești, autoritățile mănăstirești sunt datoare să cheme preoți din satele mărginașe cari să cunoască limba română. De oarece ancheta făcută cu ocazia mișcării rădicate de Inocențiu a dovedit, că basarabenii nu sunt mulțumiți de preoții numiți, sari adesea nu cunosc limba română, Sinodul poruncește ca arhieriei din Kerson, Chișinău și Podolia să numească în satele moldovenești numai preoți, cari cunosc limba română; 2. Preoții să fie obligați să officieze în acele sate slujba în limba română; 3. În satele unde sunt și Ruși și Moldoveni serviciul religios să se officieze în ambele limbi; 4. Să se tipărească cărți bisericesti și în românește. Dacă preotul nu cunoaște limba română și nu vrea s'o învețe, locuitorii au dreptul să ceară un altul, care să cunoască limba lor. Prin aceasta hotărâre a Sinodului, Basarabia a intrat într-o fază nouă. De azi înainte limba română e oficial recunoscută ca obligatoare și în școli. Tot din Basarabia primim știrea, că Arhiepiscopul Basarabiei P. S. Serafim a trimis mai multe epistole în tot cuprinsul țării, cari îndeamnă pe preoți să formeze obștii de cumpănare, cu scopul de a lupta contra beției. Zemstovul Basarabiei a hotărât îndeplinirea următoarelor puncte din programul de activitate pe anul acesta. Inființarea de obștii sâtești și de gospodării. Inființarea de tovarășii pentru întreprinderile din țara Basarabiei. Întrebuințarea scrierii românești în afacerile de comerț ale Românilor. Constituirea de trei linii ferate precum și legarea centrelor mai mari prin șosele practicabile. Un ueaz împărătesc a încuviințat ca învățătură religioasă la școlile primare din Basarabia să se facă în limba mamă a copiilor. Zemstovul Basarabiei a decis inființarea încă a 20 școli începătoare în diferite centre românești. În luna lui Martie va avea loc la Bender o adunare generală a obștiilor sâtești din întreaga Basarabie.»

Mortalitatea cârciumarilor. S'a demonstrat suficient că meseria de cârciumar e periculoasă pentru altul. Camera deputaților este singura astăzi care nu știe, sau se prefacă că nu știe acest adevăr elementar. Vreau să demonstrez aici că această meserie este primejdioasă pentru acei cari o exercită și că astfel este de 2 ori mai rău să o lăsăm în stadiul ei de creștere. Medicii cei de spital mai ales, știu bine că acești profesioniști sunt mai adeseori bolnavi și că mor mai mult decât alții. La 1889 am făcut în serviciul meu o mică cercetare. Dela 1 Ianuarie până la 1 Noemvrie, trecură prin sălile mele 19 negustori de vin sau băieți de prăvălie și din acest număr 9 tuberculoși. Cea mai mare parte din șefii de serviciu ai spitalelor ar putea să dea exemple analoage. Dar asta e puțin lucru: Un tablou comparat al mortalității profesionale pentru mai multe țări și pentru lungi perioade de timp ar fi mai instructiv. În Franța noi n'avem date decât pentru Paris. 1000 adulți bărbați între 30—49 ani, au avut o mortalitate anuală 36, 1/1000 de cârciumari au avut în aceleași condițiuni o mortalitate de 39, 6. În Elveția aceste studii sunt mai desvoltate și se referă la întreagă țară. 1000 de adulți bărbați au avut între 30—49 ani, o mortalitate anuală de 25, 8; 1000 de cârciumari au avut o mortalitate de 49—59; dar documentarea engleză este în special irezistibilă. Rezultă din tablele de mortalitate că pricina morții fiind clasată în 19 mari rubrici, debitanții de băuturi spirtoase, din 17 dintre categorii sunt cu mult d'asupra medii și aproape totdeauna, în capul listei. Studiile englezești ne furnizează cifre mortuare ale profesunilor recunoscute ca cumpătate. Să comparăm aceste cifre cu acele ale cârciumarilor. În acest scop alegem pentru perioada 1890—1892 pe aceea care seceră mai muți oameni „*Oftica*“. Iată câteva cifre mortuare comparative, alese printre cele mai extreme: Preoți 67, Cultivatori 79, Medici 105, Profesori 111, Pescari 114, Medici 185, Cârciumari (în distr. industr.) 314, Muzicanți ambulanți 322, Lucrători din docuri 325, Băieți de prăvălie distr. agricol. 352, Băieți de prăvălie distr. industr. 357, Lucrători (Londra) 384, Negustori ambulanți 443, Cârciumari din Londra 448, Băieți de prăvălie din Londra 607. Astfel dar, pe când oftica omoară 67 preoți și 105 doctori, oameni expuși contagionii, ea omoară în aceleași condițiuni 607 băieți de prăvălie. Dintr'un butoiu de alcool, nu veți putea scoate nici un baccil de al lui Koch spunea Duclaux. Fără îndoială, dar spuneți-mi acum, dacă butoiul alcool ajută sau nu pe baccil să se desvolte. Trebuie să mărturisim, oricât ar fi cineva de orb, surd sau mărginit la minte trebuie să mărturisim că meseria de cârciumar este nefastă. Pentru oftică, expresia pitorească a tui Hayem, este adevărată cuvânt cu cuvânt: Oftica se ia de pe zinc, de ambele părți ale zincului.

Concurese.

Pentru deplinirea parohiei din **Seleuș-Cighirel**, devenită vacantă prin decedarea preotului Ioan Șeredan, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan, de sub Nr. 288/914 și pe lângă asigurarea, până la 2/15 Ianuarie 1915, a dreptului văduvei, garantat prin Regulamentul pentru parohii, prin aceasta să scrie concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în organul oficial „*Biserica și Școala*“.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Casa parohială cu grădina de sub Nr. 196;
2. Uzufrectul sesiunii parohiei vacante, cu toate drepturile împreunate;
3. Birul, rescumpărat cu 200 cor. solvinde dela epitropia culturală, treilunar;
4. Stolele legale;
5. Eventuala întregire a dotațiunei dela stat

După beneficiile de mai sus, alesul va plăti dările publice.

Tot alesul va fi îndatorat a catehiza la școala gr. ort. rom. fără altă remunerație.

Parohia e de cl. I-a, deci dela reflectanți se pretinde ecalificațiune **de clasa primă**.

Rugările de concurs, ajustate conform Regulamentului în vigoare și adresate comitetului par. din Seleuș-Cighirel, sunt a se înainta P. O. Oficiu protopresbiteral gr. or. rom. din Boroșineu (Borosjenő), iar reflectanții, pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în § 33 din Reg. pentru parohii, vo avea a se prezentă, în timpul legal în s. biserică din Seleuș-Cighirel, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și'n oratorie.

Seleuș-Cighirel, din ședința comitetului parohial, ținută la 16/27 Martie 1914.

Teodor Șandru
preș. com. par.

Petru Toma
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru indeplinirea postului de învățător dela școala cofes. gr. or. rom. din **Babșa**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „*Biserica și Școala*“.

Emolumentele sunt:

1. Salar, în bani gata 910 cor.
2. Trei jugăre pământ à 30 cor. 90 cor.
3. Scripturistică 20 cor.
4. Conferințe 20 cor.
5. Dela fiecare înmormântare 80 fil.
6. Eventuală întregire dela stat.
7. Locuință în natură, cu grădină.

Dările după pământ cad în sarcina învățătorului. Petițiile concursuale, instruate cu documentele de lipsă în original și, dacă reflectantul e deja în funcție, și cu atestat dela respectivul protopresbiter tractual, au să se adreseze comitetului parohial din Babșa pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț (Belence, Temesmegeye).

Dacă reflectantul e asentat, fără a fi făcut anul de voluntar, e dator să descopere lucrul acesta în petiția concursuală.

Concurenții au să se prezenteze într'o duminică ori într'o sărbătoare în sf. biserică din Babșa, spre a-și arăta desteritatea în tipic și în cântare.

Cei cu pregătiri mai înalte, și cei apți a dirigiă cor, vor fi preferiți.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb*, protopresbiter

—□—

1—3

În baza ordinului Ven. Consistor orădan de sub Nr. 319/1914 B. prin aceasta să publică concurs pentru indeplinirea parohiei de cl. III-a **Călățea-Gălișeni**, protopresbiteratul Peșteșului cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „*Biserica și Școala*“.

Emolumente:

I. Din Călățea:

1. Pământ parohial, constător din 20 de jughere catastrale, parte arător, parte fânaș.
2. Folosirea intravilanului casei parohiale (2 jugh. catastrale) până la edificarea acesteia.
3. Dela fiecare număr de casă câte-o măsură de cucuruz sfărmat, care se poate însă răscumpără cu bani, după prețul curent.
4. Dela fiecare familie câte-o zi de lucru (cu brațul).
5. Ștolele îndatinate în trecut.
6. Intregirea dotațiunii dela stat.

II. Din filia Gălișeni.

1. Drept răscumpărare a birului preoțesc suma 220 coroane.

2. Stolele îndatinate.

Comuna bisericăscă se obligă, ca până la edificarea, casei parohiale să închirieze pe seama preotului o locuință potrivită. Alesul va achită toate dările publice după pământul și beneficiul parohial, iar la școala confesională va catihiza fără altă remunerațiune.

Cererile de concurs doritorii să le adreseze comitetului parohial din Călățea-Gălișeni, și să-le înainteze P. O. Oficiu protopresbiteral ort. român în Mezôtelegd, având dâșii cu știrea protopopului tractual a se prezentă până cu 8 zile înainte de alegere în sf. biserică, spre a-și arătă desteritatea în cant tipic și oratorie.

Pentru comitetul parohial.

Simeon Filip
președinte.

Dimitrie Suciu
notar.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu* protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa a III-a din Spatta (Bégapata) ppbiteratul Lipovei, devenită vacantă prin trecerea în statul de deficiență a parohului Vincențiu Micu, în conformitate cu rezoluțiunea Ven. Consistor de sub Nr. 1342/914 se publică concurs cu termen 30 de zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Un intravilan parohial fără casă.
2. Una sesiune parohială cu competența de pășune.
3. Stolele legale.
4. Birul legal în sumă 118 cor. anual.
5. Eventuala întregire dela stat.

Dela reflectanți se recere cvalificațiune de clasa a III-a.

Alesul va aveă să provadă catehizarea elevilor dela școala comunală din loc, fără alta remunerațiune și a suportă toate dările publice după întreg beneficiul parohial.

Reflectanții sunt poștiți ca recursesle ajustate cu documentele recerute în original, precum și atestat despre eventualul serviciu prestat ca preot ori învățător, adresate comitetului parohial din Spatta să le înainteze P. On. Oficiu protopopesc în Lipova (Lippa) având a se prezentă în vre-o duminică ori sărbătoare cu observarea strictă a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, în sf. biserică din Spatta, spre a-și arătă desteritatea în cele rituale și omiletice.

Dat în ședința comitetului parohial gr.-or. rom. din Spatta la 9/22 octomvrie 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuila* protopresbiter.

—□—

3—3

În sensul decisului Venerabilului Consistoriu din Oradea mare de sub Nr. 407/B. 1914 pentru îndeplinirea postului de paroh vacant de clasa II din Tăut (Feketetót) se publică nou concurs cu termen de alegere la 30 zile dela prima publicare.

Dotațiunea împreunată cu acest oficiu constă din:

1. Pământ parohial de 10 jughere a 1600 □.
2. Competință de pășunat pentru 10 vite.
3. Bir parohial dela fiecare număr de casă câte una măsură, 30 litre cucuruz sfărmat.
4. Stolele îndatinate: Prohodul la morții mari 10 cor. respective 6 cor., la prunci 2 cor. 40 fil. botez 60 fil. cununile gratuit.
5. Casă parohială acomodată, cu grădină și grajd.
6. Intregirea dotațiunei din vistieria statului. Alesul va aveă să catehizeze la școlile din loc gratuit.

Recursesle provăzute cu documentele preserise și adresate comitetului parohial sunt a se înaintă la oficiul protopopesc în Giriș F. (Feketegyörös) având recurenți cu observarea § 33 a regul. pentru parohii a se prezentă în cutare duminică ori sărbătoare la sf. biserică din Tăut F. pentru a-și dovedi desteritatea în cele rituale și pentru a predică.

Petru Serbu, protopop.

—□—

3—3

CĂRȚI BISERICEȘTI CU LITERE LATINE:

Penticostarul, leg. în piele roșie	14.—
Cazania	14.—
Molitvelnicul	14.—
Triodul cu strajnicul	27.—
Octoichul mare	27.—
Mineile 12 vol. pe 12 luni leg. în piele	186.—
Apostol	11.50
Evangelia, cu litere latine	25.—

De vânzare la:

Librăria Diecezană, Arad.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.